

здатний втілити, виразити те абсолютне, об'єктивне, непорушне в самому бутті, що без його неподільної (і в цьому сенсі – неповторної) суб'єктивності *ніколи б* не вступило у світло істини.

Наталія Саноцька

Національний університет “Львівська політехніка”,
м. Львів

МИСЛЕННЯ «НА МЕЖІ»: ЧИ ПОТРІБНА ФІЛОСОФІЯ СУЧАСНІЙ ЛЮДИНИ?

Філософія завжди була джерелом віковичних запитань людського духу щодо смислу абсолютного, сенсу життя і смерті, таємниці людської самості.

Життя людини здійснюється через проблемні ситуації. Людина визначається як витвір власних зусиль, а ці зусилля виходять за межі природи і ведуть до ситуації незбагненності людської життєтворчості в її невичерпності і драматичності. Це вимагає постановки питань і віднаходження на них відповідей.

У людському серці присутнє прагнення, що живиться тільки філософією і без цього живлення людина гине так само, як без повітря чи їжі. Але, нажаль, ця частина людської душі у нашій культурі залишається незнаною та не вшанованою. Коли вона проривається до нашої свідомості, її ігнорують або приймають за щось інше. Їй дають хибні імена, про неї не дбають. А взагалі, коли цю частину примушують відступити, вона може більше вже ніколи не повернутися. Коли таке відбувається, людина перетворюється на річ. Дарма, що ця людина чогось досягає, відіграє якусь роль, вона втратила свою справжню людську сутність. Вона «мертва», оскільки говорить чужими словами, повторяє чужі думки, в ній не відбувається живого почуття, живої думки чи дії.

На поверхні сучасного світу почав з'являтися страх цієї внутрішньої смерті. Час до часу людина відчуває цей страх вмирання із середини і бачить, що всі інші страхи – фізичні і психологічні – аж ніяк не стосуються того єдиного. Людина перебуває у глибокій роздвоєності між тим, як вона хоче існувати і тим, які у неї психічно-соціальні потреби. Боячись втратити власне *Я*, сучасна людина шукає того, хто вирішив би за неї раз і назавжди непрості проблеми самовизначення, вказав би як і для чого жити, вона добровільно дозволяє маніпулювати своєю свідомістю, приймаючи певні

значимості та ієрархії. Життя довкола неї формується у сплетінні ілюзії і ефекту. Споживацьке буття живиться кінцевими результатами пізнання, реальністю конкретних рішень та надійністю остаточного вибору, воно боїться запитань і сумніву.

Сьогодні, як ніколи виразно, розуміємо, що правда має «симфонічну» природу. Це означає, що в прагненні до неї потрібно шукати гармонійного поєднання мов, які належать до різних філософських традицій і різних філософських систем.

Філософія є єдиним засобом спровокувати людину на мислення на межі буття і небуття, яке хоча і відкриває загрозливі істини, щодо безодні існування, коли життя виявляється тремтячим вогником, а людина – порошиною на фоні космічних просторів. Але в той же час таке мислення дає людині можливість дивитися на себе і, можливо вперше, перебувати у стані, коли все висвітлюється до кінця, коли вона зустрічається з останніми основами власного буття і відчуває можливість вийти за будь-які межі. Тут виявляється подвійна роль філософії, яка виступає як смислотворчість життя, з одного боку, а з іншого – сподівається наблизитись до безконечного, абсолютного, вічного та незбагненого.

Філософія виявляється найбільш незахищеною галуззю культури. Вона завжди незвична для буденної свідомості і не раз була жертвою свавілля влади та інстинктів натовпу, зневаги та насмішок. Проте і повага до філософії, нехай і прихована, залишилася, оскільки лише вона несе в собі те «щось», яке відкриває двері у таємничий світ людського буття. Попри всі суперечливі повороти суспільно-політичного розвитку і пов'язані з ними крайнощі та деформації, філософія ніколи не вичерпає своїх творчих потенцій.

Богдана Круглій

Дрогобицький державний педагогічний університет
ім. Івана Франка,
м. Дрогобич

ОБРАЗ СВОБОДИ В ПОЕМІ ІВАНА ФРАНКА «МОЙСЕЙ»

Свобода є наскрізною проблемою в творчості Івана Франка. Поневолення українського народу, а відтак його прагнення до свободи знаходили відображення практично в усій творчій спадщині визначного письменника, поета, філософа, соціолога, вченого. І. Франко своїми творами дає відповідь на запитання про необхідність свободи для кожного